

О.О. ФАЛЬЧЕНКО, канд.екоп.наук, доц., НТУ «ХПІ»
Ю.С. ГЛУШАЧ, старший викладач, ХНУ ім. Каразіна, Харків

СТРАТЕГІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

В статті проводиться дослідження стратегічних напрямів забезпечення економічної безпеки підприємств.

Ключові слова: економічна безпека підприємств, стратегія, стратегічні напрями, розробка стратегії

Вступ. Будь-яка підприємницька діяльність завжди пов'язана з ризиком. Непередбачуваність господарської діяльності призводить до багатьох небажаних наслідків: від незначних матеріальних збитків до повного банкрутства. Тому особливу актуальність набуває проблема забезпечення економічної безпеки підприємства, адже правильне діагностування проблем економічної стійкості, систематизація загроз, ризиків є головним завданням для стабільного функціонування підприємства.

Постановка завдання. В сучасних умовах нестабільності зовнішнього середовища підприємству необхідно адаптуватися, вдосконалювати та розробляти нові засоби забезпечення економічної безпеки для досягнення цілей підприємства. В зв'язку з цим актуальності набувають пошуки нестандартних стратегічних напрямків засобів забезпечення високого рівня економічної безпеки підприємства.

Методологія. Дослідженням проблем та питанням забезпечення економічної безпеки приділяють значну увагу вітчизняні та зарубіжні науковці, серед яких: В.І. Мунтян, Г.В. Козаченко, В.П. Пономарьов, О.М. Ляшенко, С.Ф. Покропивний, Г. Пастернак-Таранушенко, Д. Болдуїн, О. Судакова та інші.

Результати дослідження. Забезпечення економічної безпеки підприємства - це безупинний процес підтримання її функціональних складових частин на певному рівні з метою досягнення максимального ефекту на даний час і в майбутньому.

Економічна безпека підприємства - це стан захищеності підприємства від негативного впливу дестабілізуючих факторів, при якому забезпечується стабільне його функціонування, реалізація основних комерційних інтересів у даний час і в майбутньому.

Усю сукупність рішень, які приймаються на підприємстві, поділяють на два

види - тактичні рішення, націлені на використання наявного економічного потенціалу в теперішньому, і стратегічні, які стосуються процесів поповнення, створення економічного потенціалу та відповідають вимогам безпеки системи і лежать в основі стратегії підприємства. Така сукупність стратегічних рішень у розрізі характеру реагування на зміни факторів внутрішнього та зовнішнього середовищ підприємства дістала назву «стратегія економічної безпеки», яка складається з двох основних елементів - групи стратегій підтримки економічної безпеки (стратегії усунення існуючих загроз, запобігання можливим загрозам, компенсації збитку) та групи стратегій відновлення економічної безпеки (стратегії збільшення прибутків, зниження витрат, продажу активів, комплексна стратегія відновлення).

Стратегія економічної безпеки підприємства - це економічна система забезпечення економічної безпеки підприємства в довгостроковому періоді, що являє собою сукупність приватних взаємоузгоджених складових, які об'єднують єдина глобальна мета - досягнення рівня економічного прибутку.

Розроблення стратегії економічної безпеки підприємства слід здійснювати кількома етапами: визначення глобальної цілі підприємства; виявлення резервів підвищення ефективності його можливостей і небезпек зовнішнього середовища; вибір елементів економічної стратегії; визначення локальних цілей; тактичне планування і розроблення альтернативних варіантів тактичних дій; контроль результатів реалізації стратегії.

Організаційними заходами, що забезпечують реалізацію стратегії економічної безпеки, є: створення координаційного центру на чолі з керівником організації, оперативним органом якого є служба безпеки; розроблення і затвердження наказом по підприємству нормативно-методичного забезпечення стратегії; ресурсне забезпечення і цільове використання ресурсів.

Оскільки економічна безпека підприємства має прямий причинно-наслідковий зв'язок із системою та результатами стратегічного планування розвитку, найважливішим етапом її забезпечення є прогнозування факторів впливу та показників економічної безпеки. Розробка стратегічного плану повинна проводитися з урахуванням цілей виробництва, засобів і можливостей їхнього досягнення, конкурентного середовища, умов господарювання. Однак є загальні, типові чинники, що впливають на рівень економічної безпеки підприємства незалежно від форм власності та галузі виробництва, а саме: безпосередні чинники виробництва - основні чинники, які безпосередньо забезпечують діяльність виробництва; стабільний попит на продукцію чинник, який також відіграє важливу роль у рівномірному пропозиційному розвитку виробництва; зовнішня конкуренція на продукцію, призначену на експорт; державне економічне регулювання діяльності підприємства; компетентність

керівництва підприємства. Є ще й інші чинники економічної безпеки підприємства, які не пов'язані з безпосередньою виробничою діяльністю, але істотно впливають на стан виробництва.

Розроблення стратегії економічної безпеки підприємства ґрунтується на таких принципах:

- орієнтація на довгострокові глобальні цілі;
- забезпечення взаємозв'язку сукупності елементів економічної стратегії, за допомогою яких буде забезпечуватися досягнення глобальної стратегічної цілі діяльності підприємства;

- багатоваріантність напрямів розвитку;
- комплексність розроблення стратегії.

Метою забезпечення безпеки підприємства також, є комплексна дія на потенційні і реальні загрози, що дозволяє йому успішно функціонувати в нестабільних умовах зовнішнього і внутрішнього середовища.

Досягнення цієї мети вимагає реалізації наступних завдань:

- виявлення загроз для стабільності і розвитку підприємства і виробітку заходів по їх протидії;

- забезпечення захисту технологічних процесів;
- своєчасне інформування керівництва підприємства про факти порушення законодавства;

- всестороннє вивчення ділових партнерів;
- реалізація заходів по захисту комерційної і іншої інформації;
- забезпечення захисту всіх видів ресурсів підприємства.

Для того, щоб підвищити рівень економічної безпеки підприємств, необхідно враховувати міжнародний досвід у цій сфері. Можливі шляхи покращення економічної безпеки підприємств:

- використання методів діагностування економічної безпеки, таких як індикаторний, ресурсно-функціональний та метод, заснований на порівнянні величини інвестицій у підприємство.

- підприємства малого та середнього бізнесу досить часто зустрічаються з проблемою незаконних дій з боку великих підприємств та підприємств-монополістів, тому потрібно законодавчо закріплювати механізми реалізації прав підприємств у разі дискримінаційних дій щодо них;

- вдосконалення законодавства про інтелектуальну власність, авторських прав.

Висновки. Отже економічна безпека є досить важливою проблемою, дослідження якої дозволить зробити значний крок щодо підвищення можливостей підприємства. Розробка та реалізація стратегії забезпечення економічної безпеки підприємства має велике практичне значення у забезпеченні

стабільної діяльності підприємства в поточному та стратегічному періодах.

Список літератури: 1. *Козаченко Г.В., Пономарьов В.П., Ляшенко ОМ.* Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: Монографія. - К.: Лібра, 2003. - 280 с. 2. *Економіка підприємства / За ред. С.Ф. Покрозивного* - К.: КНЕУ, 2002. - 528 с. 3. *Донець Л. І.* Економічна безпека підприємства: навч. посіб. / Л. І. Донець, Н. В. Вашенко. - К.: Центр навчальної літератури, 2008. - 239 с. 4. *Ткач В. О.* Економічна безпека в умовах ринкових відносин / В. О. Ткач // *Європейський вектор економічного розвитку.* - 2011. - № 1 - С. 228 -234. 5. *Васильків Т.Г.* Економічна безпека підприємництва в Україні: стратегія та механізми зміцнення : моногр./ Т.Г. Васильків ; Національний інститут стратегічних досліджень. -Львів, 2008.

Надійшла до редколегії 24.10.2013

УДК 658

Стратегія забезпечення економічної безпеки підприємств /О.О.Фальченко, Ю.С. Глушач // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ «ХПІ». – 2013. - № 66 (1039) - С. 157-160. Бібліогр.: 5 назв.

В статті проводиться дослідження стратегічних напрямлений забезпечення економічної безпеки підприємств.

Ключеві слова: економічна безпека підприємств, стратегія, стратегічні напрямлення, розробка стратегії

Research of strategic directions of providing economic safety of enterprises is conducted in the article.

Keywords: economic safety of enterprises, strategy, strategic directions, development of strategy

УДК 320

О. В. МЕЛЕНЬ, канд.екон.наук, НТУ «ХПІ»

Ю. В. СИДОРЕНКО, студент НТУ «ХПІ»

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОДНА ІЗ СКЛАДОВИХ ЙОГО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

В статті досліджено науковий доробок щодо сутності понять фінансової стійкості та економічної безпеки підприємства. Показано істотність фінансової стійкості як складової економічної безпеки підприємства.

Ключові слова: фінансова стійкість, економічна безпека, зовнішні і внутрішні фактори, фінансова незалежність.

Вступ. У сучасних умовах конкретного етапу економічного розвитку країни, який визначається нестабільністю економічної системи та іншими дестабілізуючими чинниками, суб'єкти господарювання самостійно планують

© О. В. Мелень, Ю. В. Сидоренко, 2013